

Izvedbeni plan nastave (*syllabus*)

Sastavnica	Odjel za arheologiju					akad. god.	2021./2022.				
Naziv kolegija	Ranosrednjovjekovna slavenska arheologija j-i i srednje Europe					ECTS	4				
Naziv studija	Arheologija										
Razina studija	☒ preddiplomski		☐ diplomski		☐ integrirani		☐ poslijediplomski				
Godina studija	☐ 1.		☐ 2.		☒ 3.		☐ 4.	☐ 5.			
Semestar	☐ zimski ☐ ljetni		☐ I.		☐ II.		☐ III.	☐ IV.	☐ V.	☒ VI.	
Status kolegija	☐ obvezni kolegij		☒ izborni kolegij		☒ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela			Nastavničke kompetencije	☐ DA ☒ NE		
Opterećenje	30	P	/	S	/	V	Mrežne stranice kolegija		☒ DA ☐ NE		
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	Sukladno važećem rasporedu sati				Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij			hrvatski			
Početak nastave	28. 2. 2022.				Završetak nastave			10. 6. 2022.			
Preduvjeti za upis	/										
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić										
E-mail	tfabijan@unizd.hr					Konzultacije	tfabijan@unizd.hr				
Izvođač kolegija	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić										
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja		☐ seminari i radionice		☐ vježbe		☐ obrazovanje na daljinu		☐ terenska nastava		
	☐ samostalni zadaci		☐ multimedija i mreža		☐ laboratorij		☐ mentorski rad		☐ ostalo		
Ishodi učenja kolegija	Nakon položenog ispita kolegija studenti će moći: - opisati povijesne okolnosti koje su dovele do naseljavanja Slavena u jugoistočnu Europu, - poznavati kontroverze vezane uz ranosrednjovjekovnu slavensku arheologiju - prepoznati ranoslavensku keramiku, - opisati ranoslavenske nastambe, - okvirno poznavati probleme slavenske etnogeneze, - nabrojati i ukratko opisati najvažnija ranoslavenska nalazišta na području JI Europe, - poznavati osnovne odlike ranosrednjovjekovne materijalne kulture u srednjoj Europi (npr. velikomoravske, bjelobrdске, karantansko-ketlaške kulture).										
Ishodi učenja na razini programa	Na preddiplomskom dijelu studija stječe se temeljno znanje iz različitih grana arheologije i pomoćnih disciplina te se ovladava tehnologijom i tehnikama terenskog rada. Kolegij pridonosi tom cilju na način da omogućuje studentima: razumjeti stanje i trendove razvoja suvremene arheologije, razumjeti bitne znanstvene i stručne koncepte koji se koriste pri proučavanju										

¹ Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

	ranoslavske materijalne baštine (periodizacija, tipologija, kronologija itd.), razumjeti osnovna područja primjene stečenih znanja, pratiti relevantnu stručnu literaturu na hrvatskom i stranom jeziku, razumjeti i primijeniti vještine učenja potrebne za cjeloživotno učenje i nastavak obrazovanja na diplomskom studiju.				
Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave	☐ priprema za nastavu	☐ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☐ istraživanje
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	☐ izlaganje	☐ projekt	☐ seminar
	☐ kolokvij(i)	☐ pismeni ispit	☒ usmeni ispit	☐ ostalo:	
Uvjeti pristupanja ispitu	Da bi ostvarili pravo na pristupanje ispitu studenti su dužni pohađati 50 % predavanja.				
Ispitni rokovi	☐ zimski ispitni rok		☒ ljetni ispitni rok	☒ jesenski ispitni rok	
Termini ispitnih rokova	/		1. i 3. tjedan ispitnog roka	1. i 3. tjedan ispitnog roka	
Opis kolegija	Predmet se bavi upoznavanjem temeljnih arheoloških svjedočanstava u svezi s genezom, tj. oblikovanjem slavenskog identiteta, povijesnim vrelima o ranim Slavenima, ekspanzijom i asimilacijom Slavena, konsolidacijom i društvenim promjenama, dnevnim životom (nastambe, naselja, gradišta, materijalna kultura), društvenim ustrojem, ratovanjem, proizvodnjom i razmjenom, ritusom pokopavanja, poganskom ideologijom, oblikovanjem država zapadnih, istočnih i južnih Slavena. Predmet obrade su arheološka istraživanja posebice na području Bosne i Hercegovine i Hrvatske, odnosno općenito na srednje, jugoistočne i istočne Europe. Posebna pozornost dana je upoznavanju glavnih slavenskih središta u Velikoj Moravskoj, Transdanubiji, međuriječju Drave, Dunava i Save, odnosno na području ranosrednjovjekovne kneževine Hrvata.				
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod. 2. Projekcija filma Tisti z vzhoda. 3. Razvoj slavenske arheologije. 4. Najstariji povijesni izvori za ranu povijest Slavena. 5. Problematika slavenske etnogeneze (tradicionalna i nova shvaćanja). 6. Problematika hrvatske etnogeneze (tradicionalna i nova shvaćanja). 7. Problematika ranoslavenskih ukopa i naselja. 8. Ranoslavenski nalazi s područja Slovenije. 9. Ranoslavenski nalazi s područja Hrvatske I. 10. Ranoslavenski nalazi s područja Hrvatske II. 11. Ranoslavenski nalazi s područja BiH. 12. Velikomoravska materijalna kultura. 13. Slavenska mitologija. 14. Glagoljica i ćirilica. 15. Zaključno predavanje, priprema za ispit.				
Obvezna literatura	BARFORD, P.M., The Early Slavs Culture and Society in Early medieval Eastern Europe, London 2001. BEKIĆ, LUKA, Ranosrednjovjekovno naselje Varaždin-Brezje, Zbornik o Luji Marunu, Šibenik-Zadar-Zagreb 2009. BEKIĆ, LUKA, Rani srednji vijek između Panonije i Jadrana, Pula 2016. BELAJ JURAJ, BELAJ VITOMIR, Sveti trokuti – topografija hrvatske mitologije, Zagreb 2014 CURTA, FLORIN, 2001, The Making of the Slavs. History and Archaeology of the Lower Danube Region c. 500-700, Cambridge. ČAUSIDIS NIKOS, Poganska religija Slavena u svjetlu ranosrednjovjekovnih				

	<p>materijalnih nalaza s područja Balkana, Histria Antiqua13, 2005, Pula, 437-456. DZINO, DANIJEL, Becoming Slav, Becoming Croat, Brill 2010. FABIJANIĆ TOMISLAV, Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaobalje u svjetlu arheoloških nalaza, disertacija, Zadar 2008.F FUČIĆ, BRANKO, Hrvatski glagoljski i ćirilski natpisi, Hrvatska i Europa I, Zagreb, 1997, str. 259-282. GUŠTIN, MITJA, Rani srednji vijek od alpskih obronaka do Panonije, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, vol. 24, Zagreb, 2007. KOROŠEC, PAOLA, Zgodnjesrednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov I-II, Ljubljana 1979. MARGETIĆ, LUJO, Etnogeneza Hrvata i Slavena, Split 2007. NIEDERLE, LUBOR, Slovanske starine, Novi Sad 1954. PLETERSKI, ANDREJ, Etnogeneza Slovanov, Ljubljana 1990. SEDOV, VALENTIN V., Sloveni u dalekoj prošlosti, Novi Sad 2014. SEKELJ IVANČAN TATJANA, Podravina u ranom srednjem vijeku, Zagreb 2011. SEKELJ IVANČAN, T. , TKALČEC, T. Slavensko paljevinsko groblje na položaju Duga ulica 99, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 23, Zagreb 2006. ŠALKOVSKÝ PETER, Hauser in der Fruhmittelalterlichen Slawichen Welt, Nitra, 2001. TOMIČIĆ ŽELJKO, Arheološka slika ranoga srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, u: Hrvati i Karolinzi, vol. I – Rasprave i vrela(ur.: A. Milošević), Split 2000, 142-161. ZGODNJI SLOVANI / DIE FRUEHEN SLAWEN, Guštin, Mitja (ur.), Narodni muzej Slovenije, Ljubljana 2002.</p>																							
<p>Dodatna literatura</p>	<p>BEKIĆ, LUKA, Zaštitna arheologija u okolini Varaždina,Zagreb2006. CIGLENEČKI SLAVKO, Tinje nad Loko pri Žusmu. Poznoantična in zgodnjesrednjeveška naselbina, Ljubljana 2000. CURTA, FLORIN, Female Dress and „Slavic“ Bow Fibulae in Greece, Hesperia, 74, Athens, 101-146. CURTA FLORIN, Etnicitet u ranosrednjovjekovnoj arheologiji: primjer ranoslavenskih nalaza u jadranskoj regiji, Starohrvatska prosvjeta, 37, Split 2010. ČREMOŠNIK IRMA, Tipovi slavenskih nastambi nađenih u sjeveroistočnoj Bosni, Arheološki vestnik, 36, Ljubljana 1980, 132-158. FILIPEC, KREŠIMIR, Donja Panonija od 9. do 11. stoljeća, Sarajevo 2015. FUSEK, GABRIEL, 1994, Slovensko ve včasnoslovanskem obdobju. Nitra. GOJDA, MARTIN, The Ancient Slavs, settlement and society, Edinburgh 1992. GOLDSTEIN, IVO, Hrvatski rani srednji vijek, Zagreb 1995. KATIČIĆ RADOVAN, Litterarum studia, Zagreb, 2007. KOROŠEC JOSIP, Uvod u materialno kulturo Slovanov zgodnjega srednjega veka, Ljubljana 1952. MARGETIĆ LUJO, Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata, Zbornik Historijskog zavoda JAZU, 8, Zagreb 1977. SUIĆ MATE, Ocjena radnje L. Margetića „Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata“, Zbornik Historijskog zavoda JAZU, 8, Zagreb 1977.Srednji vek/Mittelalter, Guštin, Mitja (ur.), Ljubljana 2008. ŠALKOVSKY, PETER, Problematika pravokutnih i elipsoidnih zemunica kod Slavena, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 24, Zagreb 2007</p>																							
<p>Mrežni izvori</p>	<p>/</p>																							
<p>Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)</p>	<table border="1" style="width:100%; text-align:center;"> <tr> <td colspan="6" data-bbox="416 1760 1417 1798">Samo završni ispit</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1798 699 1890">☐ završni pismeni ispit</td> <td colspan="2" data-bbox="699 1798 946 1890">☒ završni usmeni ispit</td> <td data-bbox="946 1798 1187 1890">☐ pismeni i usmeni završni ispit</td> <td colspan="2" data-bbox="1187 1798 1417 1890">☐ praktični rad i završni ispit</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1890 601 2040">☐ samo kolokvij/zadaće</td> <td data-bbox="601 1890 788 2040">☐ kolokvij / zadaća i završni ispit</td> <td data-bbox="788 1890 946 2040">☐ seminarski rad</td> <td data-bbox="946 1890 1107 2040">☐ seminarski rad i završni ispit</td> <td data-bbox="1107 1890 1260 2040">☐ praktični rad</td> <td data-bbox="1260 1890 1417 2040">☐ drugi oblici</td> </tr> </table>						Samo završni ispit						☐ završni pismeni ispit	☒ završni usmeni ispit		☐ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit		☐ samo kolokvij/zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☐ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici
Samo završni ispit																								
☐ završni pismeni ispit	☒ završni usmeni ispit		☐ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit																				
☐ samo kolokvij/zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☐ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici																			

Način formiranja završne ocjene (%)	90% završni usmeni ispit, 10% aktivnost na nastavi	
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	0-59	% nedovoljan (1)
	60-69	% dovoljan (2)
	70-79	% dobar (3)
	80-89	% vrlo dobar (4)
	90-100	% izvrstan (5)
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo	
Napomena / Ostalo	<p>Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“.</p> <p>Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa</i> Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. [...] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijeком dopušteno; - razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. <p>Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u><i>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru</i></u>.</p> <p>U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom.</p> <p>U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima/cama potrebni AAI računali.</p>	